

Vergaderjaar 2012–2013

31 753

Rechtsbijstand

C

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 9 april 2013

De leden van de vaste commissie voor Veiligheid & Justitie¹ hebben kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie d.d. 31 januari jl., in antwoord op de brief van de commissie d.d. 18 december jl. De leden van de **SP**-fractie hebben daarover een aantal vragen gesteld bij brief van 12 februari 2013.. De leden van de **GroenLinks**-fractie hebben zich bij alle vragen aangesloten en de leden van de **D66**-fractie bij één vraag.

De staatssecretaris heeft op 5 april 2013 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
Kim van Dooren

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Broekers-Knol (VVD) (*voorzitter*), Kneppers-Heijnert (VVD), Kox (SP), Engels (D66), Franken (CDA), Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Ruers (SP), Van Bijsterveld (CDA) (*vice-voorzitter*), Duthler (VVD), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Quik-Schuijt (SP), Strik (GL), K.G. de Vries (PvdA), Knip (VVD), Hoekstra (CDA), Lokin-Sassen (CDA), Scholten (D66), De Boer (GL), De Lange (OSF), Ter Horst (PvdA), Beuving (PvdA), Koole (PvdA), Schrijver (PvdA), Reynaers (PVV), Popken (PVV), Frijters-Klijnen (PVV), Swagerman (VVD)

Den Haag, 12 februari 2013

De leden van de vaste commissie voor Veiligheid & Justitie hebben kennisgenomen van uw brief d.d. 31 januari jl., in antwoord op de brief van de commissie d.d. 18 december jl. De leden van de **SP**-fractie hebben daarover een aantal vragen. De leden van de **GroenLinks**-fractie sluiten zich bij alle vragen aan en de leden van de **D66**-fractie bij één vraag.

Allereerst willen de leden van de SP-fractie en GroenLinks-fractie u bedanken voor uw antwoord op de vragen. In uw brief missen zij echter een antwoord op de vraag naar de ratio van een lagere vergoeding indien de instantie eindigt door een beslissing «kennelijk ...». Zij ontvangen graag alsnog een antwoord daarop, met in achtneming van hetgeen in de brief staat die de VSAN en de VSAA op 21 december 2012 aan u hebben gezonden.

Ook gaat u niet in op de vraag wat nu precies het verschil is tussen een geschil over een koopovereenkomst en een geschil over de verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap of de alimentatie, om maar een voorbeeld te noemen. De enige reden om bij familierechtelijke conflicten hogere eisen te stellen aan de zelfwerkzaamheid c.q. eigen verantwoordelijkheid, lijkt te zijn dat familierechtelijke conflicten getalsmatig meer beslag leggen op het budget dan andere civiele zaken. Dat lijkt deze leden weinig principieel. Kunt u deze aanpak alsnog motiveren?

Deze leden hebben nog een andere, verduidelijkende vraag over de verhoging van de eigen bijdrage bij verzoeken die voortkomen uit de verbreking van een huwelijkse relatie. U schetst uitvoerig wat partijen kunnen doen om zelf hun problemen op te lossen. De vraag van deze leden is echter: moeten echtgenoten die alles keurig geregeld hebben, al dan niet met behulp van mediation of andere hulpmiddelen, voor de verplichte gang naar de rechter – voor de «rechterlijke afhechting» zoals u dat noemt – de voorgestelde hogere eigen bijdrage betalen? Zo ja, dan heeft dit niets te maken met eigen verantwoordelijkheid, maar met het feit dat scheiden in ons land nu eenmaal niet mogelijk is zonder rechterlijke tussenkomst. Vindt u het rechtvaardig de bijdrage voor een procedure, waar partijen geen enkele schuld aan hebben (tenzij het kabinetsstandpunt is dat men dan maar niet moet scheiden) en waarbij zij niets kunnen doen om de procedure te voorkomen, te verhogen? Graag ontvangen deze leden daarover duidelijkheid.

Daarnaast verzoeken de leden van de SP-fractie, de D66-fractie en de GroenLinks-fractie u om in te gaan op het gestelde in de voormelde brief van de VSAN en VSAA, op de brief van de NOvA van 21 december 2012, op de brief van de vFAS van 21 november 2012 en op het advies van de Raad voor de rechtspraak van 10 januari 2013.² Deze leden delen de zorgen van de sociale advocatuur en vragen zich af of de grens van art. 6 jo. art. 13 EVRM met deze laatste bezuiniging niet overschreden wordt.

De leden van de SP-fractie en GroenLinks-fractie willen voorts graag weten of de aan de Tweede Kamer toegezegde quick scan reeds in bewerking is, welke instantie deze uitvoert en wanneer zij het rapport kunnen verwachten. Ten slotte verzoeken zij u met klem de voorgenomen maatregelen niet eerder in te laten gaan dan nadat de Kamer de mogelijkheid heeft gehad te reageren op de resultaten van de quick scan.

² De brieven en het advies zijn ter inzage gelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning onder griffie nummers 151680.03-06.

De leden van de commissie zien uw antwoord met belangstelling – en bij voorkeur binnen vier weken – tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
A. Broekers-Knol

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 april 2013

Op 12 februari jl. heeft u namens de leden van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie nadere vragen gesteld naar aanleiding van mijn brief van 31 januari 2013 (uw brief kenmerk 151680.02U). Deze vragen hebben betrekking op het ontwerpbesluit aanpassingen eigen bijdrage rechtzoekenden en vergoeding rechtsbijstandverleners.

De leden van de SP-fractie en die van de GroenLinks fractie vragen naar de ratio van een lagere vergoeding indien de instantie eindigt door een beslissing «kennelijk». Daarbij wijzen zij op de brief van de VSAN en de VSAA van 21 december 2012 waarin wordt gesteld dat het lager honoreren ingeval van een kennelijke beslissing een bezuiniging is en dat het niet altijd juist is dat aan zaken die op deze wijze worden afgedaan een onjuiste inschatting van de advocaat ten grondslag ligt. Een advocaat die rechtsbijstand verleent op grond van de Wet op de rechtsbijstand krijgt een vergoeding die is gebaseerd op een puntensysteem. Eén punt staat hierbij in beginsel voor één uur verrichte arbeid. Deze punten vertegenwoordigen een bepaald bedrag dat jaarlijks geïndexeerd wordt. Aan een bepaald type zaak worden punten toegekend die zijn gebaseerd op de gemiddelde tijd die door de advocaat aan een dergelijke zaak besteedt wordt. Dit systeem van uitmiddeling betekent dat in een zaak waaraan bijvoorbeeld zeven punten worden toegekend, de advocaat de ene keer meer dan zeven uur besteedt en de andere keer minder dan zeven uur. De gemiddelde tijdsbesteding is echter zeven uur.

Zoals ik in mijn brief van 31 januari 2013 heb aangegeven, is de honorering voor zaken die uiteindelijk met een kennelijke beslissing worden afgedaan gebaseerd op een inschatting van de gemiddelde tijdsbesteding aan dergelijke zaken. Voor zaken die met een kennelijke beslissing worden afgedaan geldt dat deze relatief snel door een kwalitatief goed handelend advocaat kunnen worden ingeschat. Al in een eerste gesprek met een cliënt inventariseert een rechtsbijstandverlener het belang van de zaak en zal hij een inschatting maken van de haalbaarheid van de zaak. Daartoe zal hij enig feitenonderzoek moeten doen, de cliënt horen en wellicht enige stukken lezen. De nadruk in deze fase ligt op de inschatting van de haalbaarheid van de zaak. Derhalve is de honorering van deze beoordeling ontleend aan die voor een lichte adviestoevoeging.

Bij de lichte adviestoevoeging geldt dat er twee punten worden toegekend waarbij ervan wordt uitgegaan dat aan de juridische dienstverlening gemiddeld genomen minder dan vier uur wordt besteed door de rechtsbijstandverlener.

Dezelfde leden willen nader vernemen wat het verschil is tussen een geschil over een koopovereenkomst en een familierechtelijk geschil dat betrekking heeft op de verbreking van een relatie. In aanvulling op hetgeen ik in mijn brief van 31 januari 2013 heb aangegeven mag van rechtzoekenden die een zaak hebben met betrekking tot de verbreking van een relatie en daarmee samenhangende zaken verwacht worden dat ze hun verantwoordelijkheid nemen door in het begin een hoge mate van zelfwerkzaamheid te tonen. Dit mag van deze rechtzoekenden in deze zaken verwacht worden omdat juist voor dit soort zaken veel inspanningen zijn gepleegd om deze zelfwerkzaamheid mogelijk te maken. Er is in het ontwikkelen van hulpmiddelen die op deze specifieke zaken

betrekking hebben geïnvesteerd. Dit is gedaan juist met de bedoeling dat daarvan gebruik wordt gemaakt.

Problemen kunnen op verschillende wijze worden opgelost. Door het vragen van een hogere eigen bijdrage in geval van het verkrijgen van gesubsidieerde rechtsbijstand in een echtscheidingsprocedure worden partijen gestuurd om een oplossingsweg te kiezen die ertoe noopt dat partijen zich voortdurend afvragen waar de oplossing ligt van hun gezamenlijke probleem. Door te stimuleren dat partijen meer inzicht verkrijgen in het probleem door gebruik te maken van allerhande hulpmiddelen en mediation wordt een sterkere basis gelegd voor een duurzamere oplossing.

De leden van de SP-fractie en die van de GroenLinks-fractie vragen ook of voor de rechterlijke afhechting de hogere eigen bijdrage betaald moet worden.

Indien partijen, zoals deze leden stellen, alles goed hebben geregeld, dan hoeft voor de rechterlijke afhechting geen hogere eigen bijdrage betaald te worden. Partijen hebben de weg van mediation gevolgd en zijn tot een vergelijk gekomen. Deze overeenkomst moet volgens de regelgeving aan de rechter worden voorgelegd. Daarvoor hoeven partijen niet nog een extra eigen bijdrage te betalen. De eigen bijdrage die voor mediation betaald wordt omvat dus mede deze rechterlijke afhechting.

De leden van de SP-fractie, de D66-fractie en van de GroenLinks-fractie vragen

om in te gaan op de reacties van de verschillende organisaties op voornoemd ontwerpbesluit. Zoals gebruikelijk worden de reacties van de verschillende organisaties verwerkt in het ontwerpbesluit en bij de besluitvorming in de ministerraad betrokken. Dit traject van interne besluitvorming van het kabinet loopt thans en wordt afgerond als het besluit wordt gepubliceerd in het Staatsblad. Het proces van interne besluitvorming leent zich niet voor openbaarmaking en derhalve kan ik nu niet ingaan op de verschillende ontvangen reacties.

Voorts hebben de leden van de SP-fractie en GroenLinks-fractie gevraagd naar de aan de Tweede Kamer toegezegde quick scan. Korthedshalve verwijs ik naar mijn brief van 1 maart 2013 aan de Tweede Kamer over de resultaten van de quick scan naar de volume-effecten van het beroep op de gesubsidieerde rechtsbijstand als gevolg van het ontwerpbesluit aanpassingen eigen bijdrage rechtzoekenden en vergoeding rechtsbijstandverleners³.

Tot slot vragen de leden van de SP-fractie en GroenLinks-fractie mij met klem de voorgenomen maatregelen niet eerder in te laten gaan dan nadat de Kamer de mogelijkheid heeft gehad te reageren op de resultaten van de quick scan. De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie van de Tweede Kamer heeft inmiddels, in het op 14 maart 2013 gehouden spoed Algemeen Overleg over deze quick scan, gereageerd op de resultaten van de quick scan en heb ik daarover met de leden nader van gedachten gewisseld.

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven

³ Kamerstukken II, 2012/13, 31 753, nr. 57